

Leeswijzer bij het tijdperk van de Tvenaars

De colleges staan de ene keer wat verder van de tekst af dan de andere keer. Het is veel leeswerk, maar het leest als een filosofische roman en leest u het ook als zodanig. Termen en ideeën van de filosofen komen in de colleges aan de orde en daarover kunnen ook altijd vragen gesteld worden.

Boeken die in het college genoemd worden als bronnen bij achtergrondinformatie staan in de literatuurlijst bij de slottekst. Deze komt een week voor het laatste college online.

College 1 Lezen proloog De tovenaars blz 17 t/m 42

Inleiding. Een kennismaking met de vier hoofdpersonen. Waarom het interessant is om kennis te nemen van de laatste schrijvers van grote omvattende verhalen, terwijl de filosofie van nu denkt dat dat een onmogelijke en onwenselijke tak van filosofie is. Nietzsche en Husserl als voorlopers. Hoe raakt het project van de tovenaars aan de huidige tijd?

College 2 Lezen II 1919 Sprongen blz 45 t/m 76

De laatste grote rijken. Weimar en het slagen en falen daarvan. De crisis in de filosofie en de diverse oplossingen. De concurrentie met de exacte wetenschappen en het afscheid van en de heimwee naar het omvattende religieuze verhaal. De toenemende rol van hoge cultuur en geweld. Insluiting en uitsluiting als nasleep van de verlichtingsidealen. De oplossing in het individuele levensontwerp.

College 3 Lezen 1919-1920 Talen blz 79t/m 131

God is dood. Gelukkig is er taal. Taal als symbool tussen mens en wereld. Taal als de aanduiding van wat we kunnen kennen. Taal die over het dagelijkse leven moet gaan en taal die echtheid uitdrukt. Taal als kritiek, als neerslag van het flaneren of als logisch instrument; alle taal verwijst naar een oertaal. Wat is de taak van filosofen?

College 4 Lezen 1922-1923 Bildung blz 135 t/m 182

1922 -1923 De ineensstorting. Hyperinflatie en bezetting van het Ruhrgebied. Toenemend antisemitisme, nationalisme. Wat te doen? Heidegger wordt antisemitischer, Cassirer kritischer, Benjamin dolverliefd en Wittgenstein weet dat hij onnavolgbaar is geworden.

College 5 Lezen 1923-1925 Jij Blz. 169 t/m 223

Cassirer en Heidegger gaan naar de bibliotheek. Heidegger wordt getroffen door het demonische. Benjamin noemt het anders maar raakt ook getroffen.

Persoonlijke relaties en werk gaan elkaar beïnvloeden. Zware tijden leiden tot verre reizen en ontmoetingen.

College 6 Lezen Vrijheid 1925-1927 blz 227 t/m 283

De Frankfurter Schule wordt opgericht. Benjamin blijkt daar bij te horen, al vindt Arendt van niet. Wittgenstein heeft adepten maar geen gelijken. Wittgenstein blijkt toch geen leraar. Heidegger schrijft in één adem Zijn en Tijd en wordt hoogleraar. Cassirer ontdekt de bibliotheek van Warburg. Benjamin is bezig met het openbreken van zijn denken, of hij wordt opengebroken.

College 7 Lezen Passages 1926-1928

Wittgenstein bouwt een huis. De Wiener Kreis wil Wittgenstein erbij, maar hij keert zich af van hun interpretatie van zijn denkbeelden. Heidegger graaft verder naar de grond en vindt 'Voortijdigheid'. Cassirer wordt gevraagd in Frankfurt maar blijft in Hamburg. Benjamin wil ook naar Hamburg, maar wordt afgewezen, Cassirer houdt een rede over de democratie en zijn vrouw houdt haar hart vast vanwege de polarisatie Hij denkt als jood beschermd te zijn door zijn assimilatie. Nog wel.

College 8 Lezen 1929 Tijd 343 t/m 384

Davos als een strijd tussen verschillende opvattingen over de taak van de filosofie. Waar Heidegger wint en de filosofie verliest. Benjamin gaat toch naar Jeruzalem maar komt nooit aan. Filosofen en hun taakopvatting in de onrustige wereld van de twintiger jaren.

Overeenkomsten en verschillen tussen Weimar en vandaag de dag. Politiek, cultureel en filosofisch. Zoeken naar zekerheid of loslaten van de waarheid. De rol van cultuur in dit hele proces: decadent of noodzakelijk.

College 9 Lezen Tenslotte en tekst online

Wat nog is blijven liggen.

Waarom vooral Wittgenstein en Heidegger nog in de canon zijn en Cassirer en Benjamin niet en waarom dat zou kunnen veranderen.

Welke effecten hebben de bijdragen van de Toveraars op de huidige filosofie?

College 10 Lezen slottekst

De relatie tussen de behoefte aan omvattende verhalen en de werkelijkheid buiten de academie. Filosofie maakt geen geschiedenis, maar schrijft haar ook niet. De vraag naar de taak van de filosofie. Maatschappelijke polarisatie, de behoefte aan groots en meeslepend denken in de twintiger jaren van de vorige eeuw en in hoeverre speelt dat nu? De kennis van de filosofie en het zinvol

spreken over datgene wat buiten het kennisdomein valt. Het verschil tussen democratisering en nivellering van kennis en reflectie.